

▶ A KÉPESSÉGEK BŐVÍTÉSE

A STRUKTURÁLIS ÉS A BEFEKTETÉSI ALAPOK TELJES KIHASZNÁLÁSÁHOZ SZÜKSÉGES KÉPESSÉGEK KIALAKÍTÁSA

Az Európai Unió strukturális és befektetési alapjai felhasználásának és hasznosításának egyik korlátját a tagállamok nemzeti és regionális hatóságainak szervezeti képességei jelentik. Az Európai Unió újabbban törekszik arra, hogy úgy bővítse a tagállamokban a képességeket, a kapacitásokat és a működési eszközöket, hogy többet lehessen befektetni a strukturális és befektetési alapokból, valamint javuljon a finanszírozás minősége.

„Láthatatlan” akadályai is vannak a strukturális és befektetési alapokban elérhető jelentős források hasznosításának: hiányoznak a szükséges képességek és eszközök a nemzeti és a regionális közigazgatás szintjén. Számos, az alapok gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos probléma széles körben elismerten a tagállami és a regionális hatóságok irányítási képességének hiányából ered. A szervezettség, a hozzáértés és az elkötelezettség magas foka szükséges ahhoz, hogy jelentős pénzügyi forrásokat fektessenek be az európai régiókban. Ahhoz, hogy magasabb szintű legyen a strukturális és a befektetési alapok felhasználása, a megvalósítás során pedig alacsony szinten maradjanak a hibák, egy jól célzott erőfeszítéssel ki kell építeni a megfelelő képességeket.

Nagyfokú eltérések a teljesítményben

Európa-szerte nagyfokú eltérés észlelhető a strukturális és a befektetési alapok teljesítményében a felvételi képesség, a hatékonyság és az eredményesség terén. A gyakorlatban a teljesítményt a befektetések teljes életciklusának körülményeit figyelembe véve kell értékelni, kezdve a programok általános igazgatásától egészen a programok kialakításáig, a megvalósításig, az értékelésig/monitorozásig, valamint a pénzügyi irányításig és ellenőrzésig bezárólag. A megvalósulás életszakaszában tett minden lépés sikere három, egymással kölcsönösen összefüggésben lévő tényezőtől függ, nevezetesen a szervezeti struktúrától, az emberi erőforrásoktól és a rendszerektől/eszközöktől.

Testreszabott megoldások

A beruházási folyamatok útja a nemzeti és regionális közigazgatási szerveken keresztül vezet, és nincs olyan egységes

képlet, amely leírná ennek a folyamatnak a működését. A megközelítésnek ezért egyedinek, arányosnak, megfelelőnek és hatékonynak kell lennie. Nagyon sok jó példa létezik arra, hogy az irányítási struktúrák megerősítése, jó emberi erőforrás-stratégiák alkalmazása és hatékony eszközök kifejlesztése hogyan járul hozzá jelentősen a támogatások kezeléséhez. A Bizottság jelenleg is egy átfogó „leltárt” készít, hogy meghatározza az akadályozó tényezőket, illetve behatárolja azt, hogy ezek hol jelentkeznek a leggyakrabban. Ez segít majd országról országra feltérképezni, hogy hol találhatók és hogyan oldhatók meg a leggyakoribb problémák.

Johannes Hahn, az EU regionális politikáért felelős biztosa a következőket mondta: „Ahhoz, hogy hatékony lehessen a kohéziós politika, az intézményeknek megfelelő kapacitással kell rendelkezniük az uniós források megtervezésére és felhasználására, ezáltal ez a gazdasági élénkülés és növekedés kulcsa. A kohéziós politika nem vezet el a benne rejlő maximális lehetőségekhez a megfelelő forrásmenedzsment-szerkezet nélkül, amely a stabilitáson és folyamatosságon nyugszik, és a legtehetségesebb emberek működtetik a legmegfelelőbb eszközökkel és rendszerekkel. A megfelelő adminisztrációs kapacitások nélkül a felhasználási ráták alacsonyak, a hibaarányok magasak, és a beruházások általános hatásai kisebbek a kelleténél. A jelenlegi pénzügyi nehézségek idején senki sem fogadhatja el, hogy a közfinanszírozást ne a lehető leghatékonyabban használják fel arra, hogy lehetőséget nyújtson Európának és polgárainak a növekedéshez való visszatérésre, a foglalkoztatás bővítésére és a lehető legmagasabb életszínvonal újbóli elérésére.”

Az említett „leltározás” alapján elkezdődhet egy operatívabb jellegű munka a problémák kezelésére szolgáló eszközök és megoldások kifejlesztése érdekében.

Problematikus területek

A strukturális és befektetési alapok irányításához szükséges adminisztratív kapacitás számos kulcstényezőtől függ:

- ▶ a helyi „felépítményi szerkezet” (koordinációs mechanizmusok, költségvetési döntéshozatal stb.);
- ▶ emberi erőforrások (létszám és kompetenciaszint); és
- ▶ eljárások és eszközök.

A fenti három aspektus minden elemének megfelelően kell működnie az alapok hatékony megvalósításához.

Struktúra

Figyelemmel kell lenni arra, hogy az adminisztrációs szervezet alapvető felépítése megfeleljen az operatív programok számának. Egyértelműen el kell osztani a hatásköröket és a feladatokat kulcsfontosságú intézmények között. Más témákat is át kell gondolni, mint például a delegálás szintje, a monitoringbizottságok hatékonysága, az érdekeltekkel/nem kormányzati szervezetekkel való partnerség és így tovább.

Emberi erőforrások

A siker egyik legfontosabb tényezője a tapasztalt, képzett és motivált munkaerő megfelelő időben történő rendelkezésre állása. A folyamat megköveteli a pontos munkaköri leírásokat, a feladatkörök és a felelősség pontos meghatározását, valamint a szükséges létszám- és képzettségi szintek pontos becslését. Az adminisztrációs rendszeren belüli feltételeknek kedvezőnek kell lenniük ahhoz, hogy ilyen szakembereket toborozzanak, és meg is tartsák őket. Az emberierőforrás-menedzsment terén a lehető legkisebb politikai beavatkozásnak kell érvényesülnie.

Rendszerek és eszközök

Megfelelő mértékben kell rendelkezésre állniuk a munkát segítő eszközöknek ahhoz, hogy a rendszer működtetésének hatékonysága növekedjen. Ez olyan területeket foglal magában, mint például a módszerek dokumentálása, iránymutatások, kézikönyvek, rendszerek, eljárások, formanyomtatványok stb. Az ilyen rendszerek és eszközök segítik az egyes emberek fejében meglévő ismeretek átalakítását explicit tudássá, ez pedig azután megosztható a szervezetek között. Törekedni kell a szervezetek sérülékenységének minimalizálására – például egy kulcsember távozásának esetére –, csökkentve ezzel a működési zavarok kockázatát, és növelve az általános hatékonyságot.

Horizontális eszközök

Sok tagállam tapasztalja ugyanazokat a problémákat, így fontos, hogy közös, „horizontális” eszközök álljanak mindenkinek a rendelkezésére. Ezek az eszközök olyan közös nehézségekre fókuszálhatnak, mint a közbeszerzés-menedzsment, a korrupció, a projektfejlesztési kapacitás az alacsonyabb szintű közigazgatás területén stb. Lehetnek közöttük országspecifikus eszközök is, amelyekkel a tagállamok saját szükségleteiket kezelhetik.

A követendő példa „lemásolása”

Az egyik számításba jövő elképzelés az „ikerképzés” rendszere, vagyis egy olyan rendszeré, amelynek révén a tagállamok hozzáférhetnek olyan más országok gyakorló szakembereinek tudásához, ahol a rendszerek és/vagy eszközök fejlettebbek vagy jobban kidolgozottak. A Bizottság koncepciója a pozitív üzenetek megosztásán alapul, és a tagállamok számára lehetővé teszi, hogy a kialakult bevált gyakorlatot a jelenleginél nagyobb mértékben osszák meg egymással, és erre bátorítja is őket. Ebben a folyamatban a Bizottság katalizátor szerepét igyekszik betölteni – azáltal, hogy összegyűjti a bevált gyakorlat elemeit, és mások számára könnyen elérhetővé teszi őket. A végső cél a források magasabb szintű felhasználásának elérése és a hibák hányadának csökkentése. Ennek egyik kulcstényezője az adminisztráció szintjén fennálló szűk keresztmetszetek kiiktatása.

Kompetencia-központ

Ezen célkitűzés elérésének segítésére a Bizottság egy speciális egységet állított fel: az „Adminisztratív kapacitás kompetencia-központját”. Ennek munkaprogramja két rövid távú célkitűzést tartalmaz:

- ▶ leltár felvétele, amely összeállítja az országok helyzetdossziéit, és felszínre hozza a közös problémákat; és
- ▶ iránymutatás nyújtása a nemzeti közigazgatási rendszerek számára a 2014 és 2020 közötti adminisztratív kapacitásra és a technikai segítség használatára vonatkozó egyeztetésekhez.

Ez hosszú távú célkitűzéseket foglal magában az eszközrendszer fejlesztésére, az egyes tagállamok és régiók testreszabott támogatására, valamint a „rendszer szintű megoldások” megosztására, amelyek minden tagország és régió számára rendelkezésre fognak állni.

A 2013. évi Open Days során egy műhelyfoglalkozás ezeket a témákat fogja tárgyalni „Az uniós forrás-menedzsment titkai- avagy a közigazgatási kapacitás, mint az európai strukturális és befektetési alapok célravezető és hatékony alkalmazásának egyik kulcsösszetevője” című téma keretében.